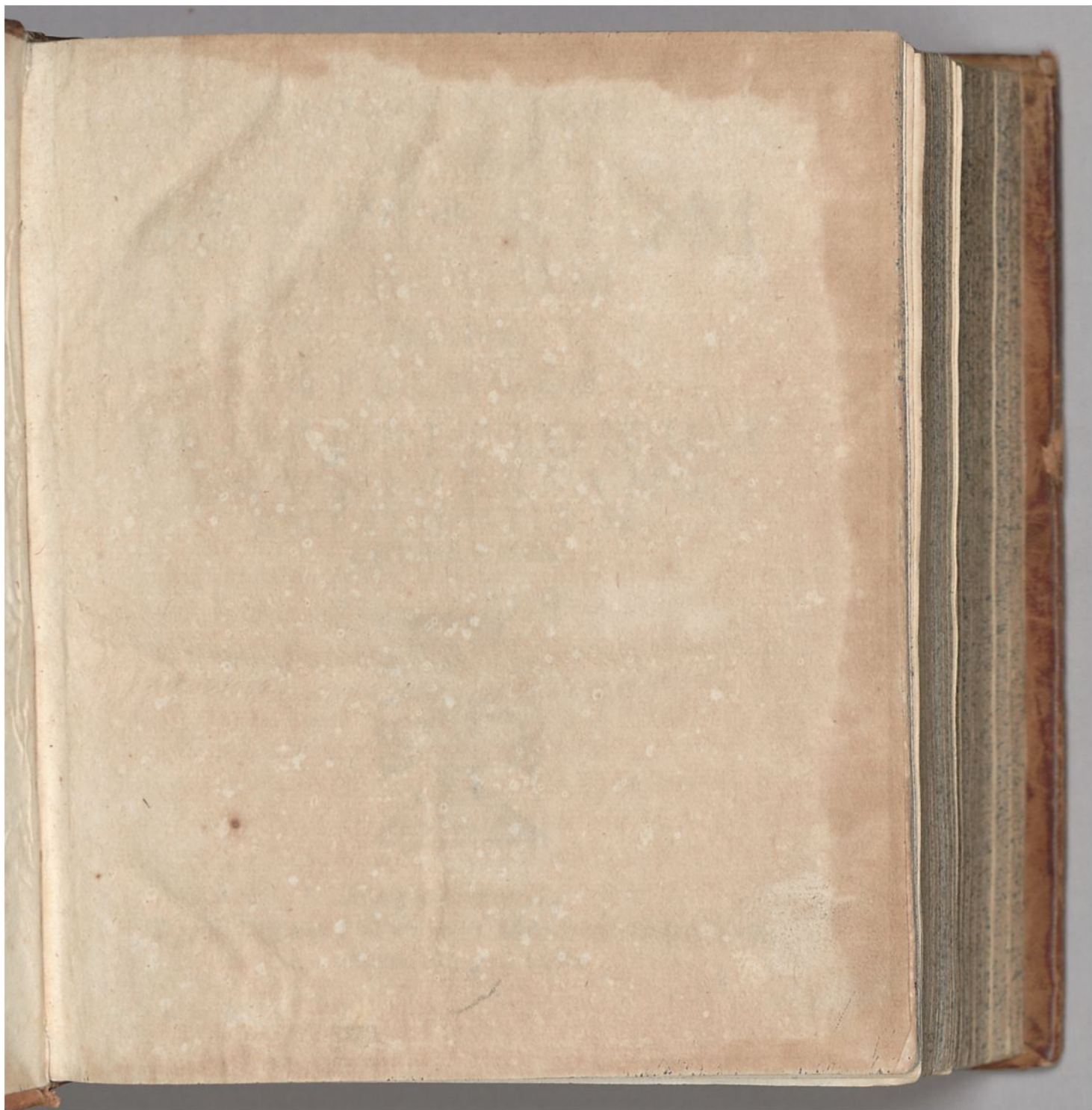

Leibn. Marg.
41

Varia ethica.

5d

L. D. B. V.
ETHICAM
CLEOVLII LINDII,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURGICO, ELECTORATVS
HEREDE, ET RELIQA

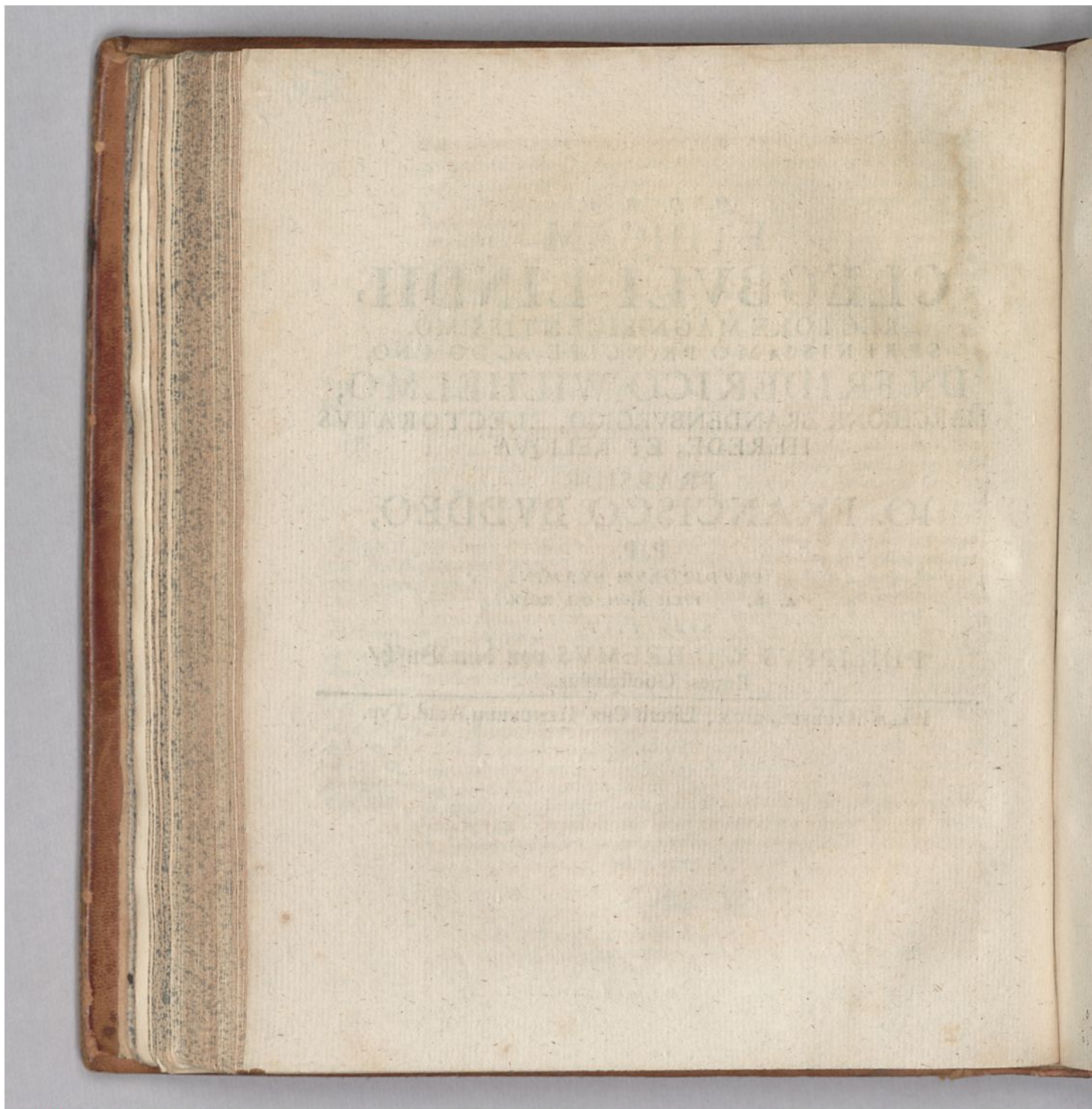
PRAESIDE
IO. FRANCISCO BVDDEO,
P. P.

ERVDITORVM EXAMINI
A. D. IVLII A. M. DC. XCIX.

SVBMITTIT
PHILIPPVS WILHELMVS von dem Busch/
Eques Guestphalus.

HALÆ MAGDEBURGICÆ, Literis CHR. HENCKELII, Acad. Typ.

Q. D. B. V.

§. I.

OLONEM inter septem Graeciae sapientes excipit CLEOBVLVS, euagorae filius. Quintum quidem inter eos locum illi tribuit PLATO, * ast STOBÆVS ** *in Protagora p. 283. ** Serm. III. add. Augustinus lib. XVIII. de C. D. Cap. XXV.* Cum enim vna aetas omnes septem tulerit, mirum non est, non eundem in iis enumerandis Auctores seruare ordinem. Ex sapientia autem meritisque, aut erga patriam, aut hominum genus vniuersum, quod saluberrimis monitis suis erudiuerunt, si quis eos ita metiri vellet, vt quis altero esset praestantior, definire auderet, nae! is rem difficillimam susciperet, & quam expedire non posset. CLEOBVLVS a patria Lindius dicitur: nonnulli ex Caria eum ortum fuisse autumant. * Genus ejus plerosque referre ad HERCVLEM, testatur DIOGENES LAERTIVS. ** Idem corporis viribus * vid. Diog. ac forma fuisse insignem, Aegyptumque percipiendae Philo- Laertius in sophiae gratia petiisse, nobis auctor est. *cleobulo*

§. II. Ceterum vt non vna ratio fuit docendi sapientiam *p. 55.* veteribus frequentata, ita antiquissima longeque celeberrima ** *l. c.* fuit, qua & CLEOBVLVS aliquando vsus est, per griphos atque aenigmata veritatem aut proponendi, aut eliciendi. ΟΥΤΟΣ, inquit de eo DIOGENES, ἐπόησεν ἄσματα καὶ γρίφους εἰς ἑπὶ τρισχίλια: scripsit autem carmina obscurasque sententias ad tria mil-

A 2

lia

lia versuum. reliquae autem esse quaestiones aenigmaticas, qua-
**ad Diog. I.* les in conuiuiis olim proponebantur, ex Aristophanis Scho-
 liafte erudite docet THOMAS ALDOBRANDINVS. * A. GELLIVS *
***N. A. lib. I. Cap. II.* quoque hac voce vtitur: *aliosque id genus griphos neminem pos-
 se dicens nisi se dissolvere.* Graeci hunc modum per aenigmata
 alios erudiendi, citra dubium ab orientis accepere populis, a-
**conf. Jud. XIV. & I. Reg. X. add. Josephus lib. VIII. Anti-quit. Judaic. Cap. II.* pud quos in more id positum fuisse, nemo ignorat, nisi qui quid
 de SIMSONE AC SALOMONE diuinis literis proditum est, nescit. Id
 vero a nobis ideo non fuit praetermittendum, quod exemplum
 hic praeiuisse nobis veteres videamus, quod imitari omnino
 nos decet. Nimirum remittendum aliquid est a seueritate in-
 quirit. Iudaic. terdum illis, qui alios erudire ad honestatem cupiunt, vt illo-
 rum moribus atque genio se attemperent. Virtus per se pa-
 rum grata videtur illis, qui adfueti sunt vitiis: proinde amoena
 quadam atque iucunda ratione ad eam reuocandi sunt seculi
 labe infecti. Si enim austeritas ac supercilium docentis acce-
 dat, quid mirum, si deterreantur quam plurimi, asperamque
 virtutis viam ingredi nolint? Res eodem modo hic se habet ac
**vid. Horatius Sat. lib. I. Sat. I. vers. 25. seqq. & Hieronymus Ep. VII. ad Laetam lib. II. Et hi-
 cor. ad Nicomachum Cap. VI.* cum puerulis, ** qui nisi blanditiis (ast honestis, nec ad vana-
 rum rerum cupidinem eos incenditibus) emolliantur, ac fle-
 ctantur, vix imbui rite litterarum elementis possunt.
 §. III. Inter effata autem CLEOBVLI, doctorum virorum
 monumentis celebrata, praestantissimum est, quod semper in
 ore quoque habuisse dicitur: *Μέτρεον ἀγίστον: modus optimus.* Quod
 caput rei ac praecipuum in doctrina morali est, hoc ipso com-
 plexus esse videtur vir sapientissimus. Certe ARISTOTELES
 virtutem ipsam in mediocritate positam esse autumat, inque
 eo totus est, vt non tantum hoc prober, sed etiam vt demon-
 stre, qua ratione & extrema inter se, & medium extremis, &
 extrema mediis opponantur. Quae magistrum secuta est Pe-
 ripateticorum & Scholasticorum turba, in eo se jactat ma-
 gnopere, & more suo, quod ad vitam instruendam moresque
 componendos saluberrimum futurum fuisset, spinosis ac vanis
 disputationibus enecat, atque inutile reddit. Nostra haec est
 sententia, virtutem dicendam non esse, quae non seruat mo-
 dum: non tamen recte dicitur, virtutem consistere in medio-
 cri-

critate: cum ratio afferri possit atque causa, cur modum v-
b. que seruet, quia videlicet ubique rectae rationis sequitur
praescriptum.

§. IV. Positum quidem illud est extra controuersiam apud
omnes. Nihilo secius tam solenne est plerisque, limites a ratio-
ne constitutos transilire, & mox ab vno extremo dilabi ad alte-
rum, vt quotidie inculcandum sit serio diligenterque illud HO-
RATII: * *non ego avarum cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonē: * Sat. lib. I.*
est inter Tanaim quiddam, socerumque Viselli: est modus in rebus. sunt Sat. I. v. 104.
certi denique fines, quos ultra citraque nequit consistere rectum. Ma- seqq.
li hujus non alia mea opinione est causa, quam quod affectu
potius atque impetu ducantur homines, etiam ad bona promo-
venda, quam ratione. Quod dum committunt, & fructu virtu-
tis, & praemio laboris se ipsos priuant, & alios, ne eandem in-
gredi viam audeant, deterrent. Certe quoties a vitio, siue per
naturae temperamentique conditionem, siue per consuetudi-
nem aliasue causas firmitus radicato, reuocare animum aliquis
secum constituit, non minori cura in eo illi est elaborandum,
vt vires eius, quod altius insedit, imminuat, atque infringat,
quam ne in alterum, quod oppositum illi est, excurrat extre-
mum. Interim non diffitendum, maximum periculum vni-
cuique imminere ab illo vitio, quod jam radices egit; idque a-
deo praecipue summa diligentia est euitandum. Quod, ni fal-
lor, ARISTOTELES* innuit, asserens: διὸ δὲ τὸν σοχαζόμενον τῷ * *lib. II. E-*
μείσθ' πρῶτον μὲν ἀποχωρεῖν τῷ μᾶλλον ἐναντίῳ: quo circa oportet hic. ad Ni-
eum, qui medium coniectare vult, primum a magis contrario recede- comachum
*re: HOMERVS * quoque hoc nos docuit, rem, vt Poëtae solent, Cap. V.*
commento inuolueus. Cum enim Vlysses in patriam reverti ** *Odyss. lib.*
vellet, monuit eum Circe, vt nauem magis deflecteret a cha- *XII. p. m.*
rybdi, tanquam periculosiore scopulo. 353.

§. V. Ast est hominum genus, callidum quidem illud, at-
que versutum, quod prudentiae quadam specie sibi blandi-
tur, eiusque laudem sibi propriam cupit, quod cum virtuti
insistendum strenue est, retrahit pedem, ignauiaeque ac mol-
litiei suae πρόσφασι quærens, illud semper in ore habet: *me-*
dium tenere beati. Qui quidem, quod per se verissimum cer-
tissi-

tissimumque est, ad sua excusanda atque tegenda vitia trahunt. Neque enim cuiuis, quid medium sit, perspicere licet, sed tantum viris prudentibus & emendatae voluntatis. Obseruatum etiam illis est, qui quotidiana doctrinae moralis praecepta tradunt, in virtute spectari medium non *rei*, ut in scholis loqui amant, sed *agentis*: ast hoc neminem definire posse, nisi qui, ut ipse ARISTOTELES loquitur, sit ἀνὴρ Φρόνιμος. Ergo hic demum, quid medium sit, recte videt: ceteri non item. Improbi autem cum non sint Φρόνιμοι, horum sane iudicio standum non est, nisi forte de rebus agatur, quæ naturali intellectus lumine a quouis possint diiudicari. Cordatis tamen etiam probisque quandoque contingit viris, ut affectu studioque propagandi virtutem abrepti, hic agantur intransuorsum, ut ante demonstratum est. Vnde ab aliis se rectiora edoceri, siquidem serio illis constitutum sit, virtuti operari, non aegre ferent.

* lib. I. Ode
III.

§. VI. Illud adhuc, priusquam hinc discedamus, addendum, posse dictum CLEOBVLI & in eum trahi sensum, quod inter omnia vitae genera laudandum maxime probandumque sit, quod inter abiectam sordidamque plebis conditionem, & Principum procerumque sublimem fortunam, medio positum est loco. Certe quibus, dispensante ita res mortalium Numine, eiusmodi vitae genus obtigit, eos non inconstantis fortunæ temere obnoxios casibus, ita tamen, ut cum extrema paupertate colluctandum eis non sit, adeoque felices præ ceteris dicendos, si modo hinc aestimanda felicitas, pronuntiat HORATIVS *: *Auream quisquis mediocritatem diligit, tutus caret obsoleto sordibus lecti, caret inuidenda sobrius aula.* Equidem concessum mortalibus non est, sibi ipsi fingere fortunam, nec habent eorum vota semper, quo cadant. Proinde & nostrarum partium est, contentum esse illa prouincia, quam cuique demandauit DEVS, & in id saltem incumbere, ut eam rite ornemus. Existimo tamen, si cui libera daretur optio facultasque vitae eligendi genus, illum demum recte sibi consulturum, qui medio consistere loco vellet. Saltem id manifestum est, maximis se exponere periculis, qui in sublimia

mia enituntur, nec sua sorte contenti sunt. *Saepe ventis agitur ingens pinus, & celsae grauiore casu decidunt turres, feriuntque summos fulmina montes.* ** AGVR quoque, vir sapientissimus, ** vid. *Horatius l. c.* & in diuinis litteris celebratus, mediam commendat sortem, *ratius l. c.* paupertatemque aequae ac diuitias deprecatur*.

§. VII. Atque ea quidem, quae hactenus edisseruimus, ad indolem virtutis illustrandam faciunt. Vt autem in ea proficiamus, facilius obtinebimus, si praeter alia sapientissimorum hominum monita, nec illud insuper habeamus CLEOBVLII: *antequam homo quis exeat, quid acturus sit pertractet: rursus cum redierit, quid egerit recogitet.* Nihil enim aequae conducit ad profectus in virtute faciendos, quam nunquam non actiones, tum suscipiendas, tum peractas, serio reuocare sub examen. Quare & antiquissimis summisque Philosophis, hunc morem receptum ac probatum fuisse nouimus. De se ipso SENECA ** : *Vtor hac protestate, ac quotidie apud me causam* ** lib. III de *dico. Cum sublatum est lumen, & conticuit vxor moris mei iam conficia, totum diem mecum scrutor facta, ac dicta mea remetior.* Nihil add. *Galemihi ipse abscondo, nihil transeo: quare enim quidquam ex erroribus meis timeam, cum possim dicere: vide, ne istud amplius facias, nunc mi perturbare ignosco.* P. Sextium eundem usurpauisse morem, idem testatur SENECA, eumque hoc nomine laudat. *Faciebat, inquit, hoc sextius, ut consummato die, cum se ad nocturnam quietem recepisset, interrogaret animum suum: quod hodie malum tuum sanasti? cui vitio obstitisti? qua parte meliores? Quin & Pythagoraeorum ita comparata fuit disciplina, ut per eam sapientiae cultori atque alumno eiusmodi vitae actionumque examen quotidie fuerit instituendum.* Inculcat idem Auctor carminum aureorum, quae vulgo PYTHAGORAE ** tribuuntur: *mollia nec prius admittant tibi lumina somnum, ex actae quam ter reputaris cuncta diei quae praetergressus? quae gessi? quae male omisi? Singula percurras, a primo facta, quibus, vel prauis doleas, capias vel gaudia iustis.* Sed in re manifesta, cuiusque omnibus perspecta est utilitas, pluribus verbis opus non est.

§. VIII. Eleganter quidem dictum & illud est a CLEOBVLO, quod itidem ad virtutis indolem explicandam, pertinet: *ἀε-*

τῆς

τῆς οἰκείου εἶναι, κακίας ἀλλότριον: proprium (vel domesticum
potius) virtutis esse, alienum vitio. Hoc sibi vult, falli eos,
qui virtutis fructum percipere cupiant, nec tamen ita ei se de-
dant, vt οἰκεῖοι, domestici eius censeantur: quemadmodum

lib. I. §. III. & M. AVRELIVS ANTONINVS dixit: οἰκείω θῆναι φιλοσοφία, dome-
sticum fieri Philosophiae, siue sapientiae. Contra vitia tanto stu-
dio fugere decet, vt illis simus ἀλλότριοι, peregrini. Sed hisce
nunc immorari non lubet. Vocant enim nos ad se ipsa offi-
cia, de quibus varia extant CLEOBVLI praecepta. Inter ea au-
tem, quae sibi ipsi homo debet, mentis ingenique cultura
vel primum iure sibi vendicat locum. De ea sic CLEOBVLVS:
ἀμυσία τὸ πλεον μέρος ἐν βροτοῖσι: imperitia maiori ex parte in
hominibus dominatur: fontem nimirum plurium malorum me-
rito hunc esse dicit, quod ἀμυσία siue culturae istius negle-
ctus, in plerisque dominetur, quo ipso summam necessita-
tem diligentius mentem excolendi, veraque sapientia im-
buendi, demonstrat. Sed pergit CLEOBVLVS: Φρόνει τὸ κεδνόν:
sentire atque sapere illustre aliquid atque inclytum stude. Ast hoc
ne ad alendam fouendamque ambitionem comparatum sit,
vereor, si ita capiatur, ea demum addiscenda esse, quae illu-
stria atque inclyta sint, hoc est, quae nominis quoddam de-
cus, gloriamque, ac famam conciliare possint. Procul facef-
fant hae cogitationes ab eo, qui mentem rite ad sapientiam
veramque virtutem erudire cupit, quae vera est animi cultu-
ra. Non tamen abnuo, ipsum verae sapientiae studium esse
κεδνόν τι, illustre quid ac inclytum, si cum aliis hominum occu-
pationibus, quibus aut ad honorem, aut ad diuitias grassan-
tur, ceterasque cupiditates suas explere allaborant, confera-
tur.

** in ludo

septem sa-
pientum. p.

127.

* de puero-
rum educa-
tione lib. II.
Cap. IV.

§. IX. Pergit CLEOBVLVS: φιλομαθῇ μάλλον ἢ ἀμαθῇ: in-
tentum studiis potius esse decet, quam indoctum. IOACHIMVS CAME-
RARIVS** hoc ita effert: nullae eruditione meliores opes. De ve-
ra eruditione, siue ea, quae ad veram aeternamque nos ducit
felicitatem, si intelligatur, facile quiuis hoc concedet. Haec
est ἱερὸν ἄσυλον, sacrum asyllum, vt non nemo veterū dixit. De ea
vsurpari potest illud PLYTARCHI: * παιδεία τῶν ἐν ἡμῖν μόνον
ἐστίν

ἐστὶν ἀθάνατον καὶ Θεῖον : *doctrina omnium, quae nobis adsunt, bonorum, sola immortalis est ac diuina.* Contra qui de falsa sapientia, ea-que doctrina, quae ad alenda potius ac fouenda, quam expellenda vitia, est comparata, nostramque potius miseriam auget, tantum abest, ut reddat felices, haec, similiaue intellexerit, is quidem se ipsum decipiet turpiter. Nimirum caliginem sibi ipsis obiciunt homines, nubesque, dū quae virtuti ac verae sapientiae propria sunt, stulto non minus, quam improbo ausu ad vitia, doctrinaeque ostentationem trahunt. Ita enim res vera tandem notione discernere desinunt, & cuncta miscent inter se atque conturbant, deceptique ista, quam finxerunt simulatae virtutis ac sapientiae specie, aliosque eadem rursus decipientes, ita tandem erroribus suis atque commentis se inuoluunt, atque irretiunt, ut expedire se inde atque evadere nullo modo possint.

§. X. Quotidiana sunt, & vbiuis obuia, manifesta insuper, ut explicatione non indigeant, cetera CLEOBVLII, quae huc referri possunt, effata. Consulebat, inquit DIOGENES, εὖ τὸ σῶμα ἀσχεῖν, *corpus rite exercendum.* Et iterum : ἡδονῆς κρατεῖν, *fronandam esse voluptatem.* Rursus de rebus tum secundis, tum aduersis rite ferendis : εὐτυχῶν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος, ἀπορήσας, μὴ ταπεινῶ, *dum secunda fortuna arridet, superbire noli, cum egestate premeris, ne sis deiectus.* Quibus denique & hoc accedit : τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστας, *Φέγειν : Fortunae mutationes fortiter perferre discite.* Haec ergo in omnium ore sunt, & ab omnibus saltem verbis, non aequae factis, atque exemplis, comprobantur. Ast qui talia inculcant, nec tamen simul ostendunt rationem, quo pacto tandem ad masculum illud animi robur peruenire queamus, ut nec minis aduersae, nec blandimentis secundae fortunae cedamus aut succumbamus, illi medicis istis haut absimiles esse videntur, qui aegrotomandant, ut sanus sit, nec tamen medicamenta, quibus pellatur morbus, prostrataeque reuocentur vires, propinant. Frustra autem haec media aliunde expectantur, quam ex Christianorum disciplina. Ea autem omnia, quae ad res prosperas atque aduersas ferendas aequo animo pertinent, fortitudinis

B

dinis

dinis nomine merito designant moralis doctrinae magistri.

Et sane fortitudinis hoc opus, hic campus est, in quo docu-

*** vid. Am- menta virtutis huius edere quisque potest. *** Quae autem
brosius de victoriam ab hostibus refert, sanguineque humano manus
Officiis lib. I. maculat, haud raro crudelitas, & quidvis potius dicenda,
Cap. xxxv. quam fortitudo. Mirum profecto, a Christianis quoque il-
xxxvi, los, quorum potius ob tot innocentissimorum hominum ef-
fufum sanguinem detestanda memoria erat, fortium virorum
laudem referre potuisse!

§. XI. Nulla autem de re CLEOBVLVS magis sollicitus est,
quam de sermone rite temperando, linguaque frenanda.
Namque de officiis erga alios verba faciens, non semel huius
rei iniicit mentionem. *Imperitia*, inquit, *in hominibus maiori ex*
parte dominatur, λόγων τε πλήθος, & verborum multitudo: sed oc-
caso sufficiet. Et rursus: *Φιλήκοον είναι μάλλον, ἢ Φιλόλαον, au-*
diendi magis, quam loquendi studiosum esse oportet. Quibus & hoc
accedit: *γλώσσαν εὐφημον ἵσχειν, linguam non maledicam esse de-*
bere. Quibus quidem monitis longe saluberrimis, tum ea,
quibus decorum violatur, tum quibus honesti migrantur le-
ges, notat vitia. Iuuabit ea de re paulo dispicere accuratius,
ut patefcat inde, CLEOBVLVM non sine ratione de recto sermo-
nis vsu tam multa praecepisse. Sane quibus decorum viola-
tur in sermone, plurima omnino sunt vitia, perquam frequen-
tia inter mortales. Etenim vt nunc ea taceam, quae recto ser-
monis usui κατὰ τὸ ἐλλείπον opponuntur, THEOPHRASTVS, *

** In Chara-
cteribus E-
thicis p. 10,
22, 25.*

diligentissimus harum rerum indagator, tria vitia, ceu maxi-
me insignia commemorat, quibus κατὰ τὸ ὑπερβάλλον, contra
verum sermonis vsu, peccatur. Primum illi vocatur, ἀδο-
λεσχία, garrulitas, alterum λαλία, loquacitas, tertium λογοποιία,
famigeratio, siue rumorum confectio. Videntur quidem ista inter
se conuenire, at accuratius rem expendentibus patebit, ma-
ximum inter ea intercedere discrimen. ** Namque ἀδολεσχία,

*** vid. Ca-
saubonus ad
Theophra-
stum p. 128.
129.*

definiente THEOPHRASTO, est διήγησις λόγων μακρῶν ἢ ἀπεροβ-
λέπτων, magnorum & inconsideratorum sermonum effusio. Illorum
nimirum hoc est vitium, qui voluptati, quam ex colloquiis
mutuis, & confabulationibus persaepe nugatoriis capiunt
omnia

omnia postponunt, facileque vel integros dies de lana caprina aut gerris fuculis cum sui similibus colloquentes, traducunt. *Λαλία* vero vitium est, quo tenentur ii, qui non solum confabulationibus istis nimis sunt dediti, sed hoc amplius, modum in congressibus tenere nescientes, perpetuo loqui, tacere nunquam, nec villas aliis loquendi vices tradere solent. Vnde & THEOPHRASTVS *Λαλίαν* describit per *ἀκρασίαν τῷ λόγῳ*, sermonis intemperantiam. Sunt praeterea homines, quibus mos est falsa quaedam confingere, quae aliis narrent, iis maxime, qui vanorum nuntiorum audiendorum desiderio ducuntur. Graeci fictores istos novorum rumorum *λογοποιούς*, ipsum vero vitium *λογοποιίαν* vocabant, quod rursus a THEOPHRASTO describitur, quod sit *σύνθεσις ψευδῶν λόγων καὶ πρᾶξεων, ὧν βύλεται ὁ λογοποιῶν, falsorum dictorumque ad arbitrium ipsius fingentis confictio.*

§. XII. Atque haec quidem vitia omnia, ceteraque, quibus in sermonis usu κατὰ τὸ ὑπερβάλλον peccatur, redarguisse mihi videtur CLEOBVLVS, non tantum τὸ πλῆθος τῶν λόγων, siue multitudinem verborum, reprehendens, sed &, ut audiendi magis, quam loquendi studiosi sumus iubens. Maxime tamen ἀδολεσχίαν, siue garrulitatem his monitis improbasse videtur. Nec immerito, cum nihil molestius sit in quotidianis vitae humane commerciis, quam homo garrulus. Patebit id, si per characteres huius vicii, non tantum a THEOPHRASTO sed Q. HORATIO FLACCO * etiam elegantissime designatos, in eius indolem paulo penitus introspeciamus. Et hic quidem in tali homine notat primo praeter interpellationē occupati, & accesionē ad ignotū, negationē de aedificiis publicis: cum quilibet ille garrulet, vicos, urbem laudaret. Innuat quippe, positū huius hominibus in more esse, de rebus nullius momenti, & ad se parū pertinentibus facere sermones. Deinde proprium iis esse dicit, pertinaciter adherere illis, quibuscum semel descenderunt in colloquia: *Misere, cupis, inquit, abire, iam dudum video: sed nil agis: usque tenebo, prosequar.* Quod rursus summam non potest non procreare molestiam. Accedit in homine eiusmodi laus propria: *si bene me novi, non viscum pluris amicum, non varium facies.* Quae ut nunquam non, ita in garrulo cumpri- mis, audientibus perquam molesta est: quod & HORATIVVS innuit, subiiciens: *nunc ego resso: confice: namque inflat fatum mihi triste.* Denique & neglectum rerum propriarum, ipsiusque adeo vadimonii desertionem, in illis notat venusinus vates: *casu tunc respondere vadato debebat, quod nisi fecisset, perdere litem.* Sed cetera, quae hic addi possent, praetermitto: ad foeditatem enim garrulitatis cognoscendam haec sufficiunt. Saltem illud eiusdem Poetae subiicio: *loquaces, si sapiat, sit et, simulatque adoleuerit aetas.* Quod vero, loquaces ac garruli causam non habeant, cur sibi forte ob facundiam placeant, PHILONIDES docet, cuius hac de re senarios affert STOBAEVS: ** *ἐν ᾧ τις ἐπεὶ πολλὰ, θαυμάσθη- σεται, ὁ μὴ ἐὰν εἰπὼν μᾶλλον ἀνῆχθήσιναι: non enim ideo, quod multa quis vana effutierit verba, admirationi est prudentibus, sed potius, qui pauca & stilia in medium protulerit.*

* Sat. lib. I.
Sat. IX.

** Sermón.
CXXX.

§. XIII,

* de Officiis
lib. I. Cap.
XXII.

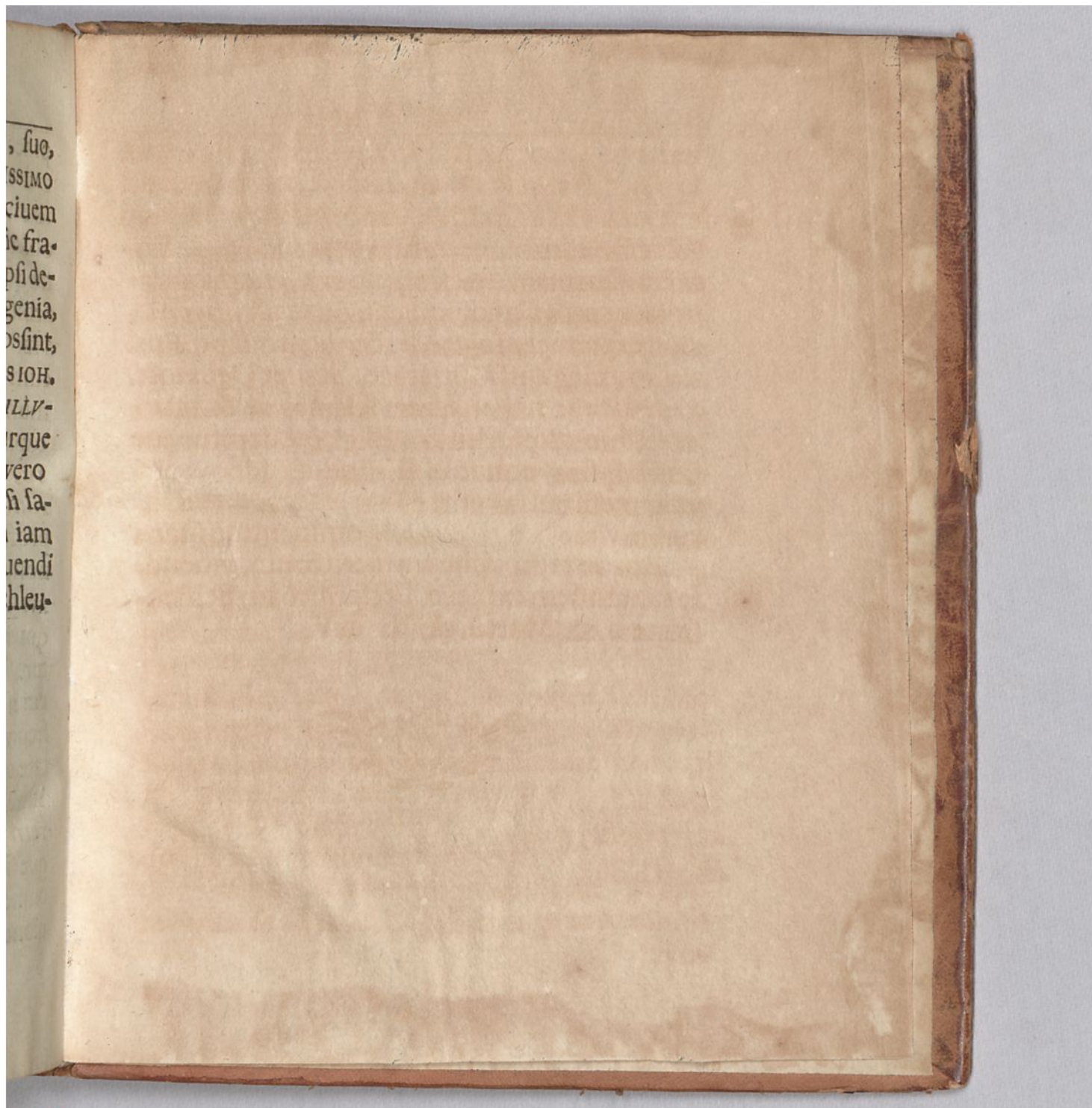
§. XIII. Quam vero & Christianos deceat, ut solliciti admodum sint, ne decori quoque leges temere violent, eleganter & accurate edisserit AMBROSIVS, * simulque exemplum praeberet, quo pacto, quae pulchra, quae honesta, & laude digna sint, Christiani sanctiori quadam ratione in omni vitae actu imprimere al-laborent. Hinc quo pacto & pertinax in familiari sermone cuitari, contentio, & disceptatio sine ira, suauitas sine amaritudine, monitio sine asperitate, hortatio sine offensione esse debeat, docet. Iudicat porro, quodnam colloquiorum inter Christia-nos debeat esse augmentum: sit igitur sermo huiusmodi de scripturis maxime & tandemque subiicit: habeat caput eius rationem, & finis modum. Sermo enim cae-diosus iras excitat. Quam vero indecorum, & cum omnis confabulatio habere soleat incrementum gratiae, habeat nacuum offensionis?

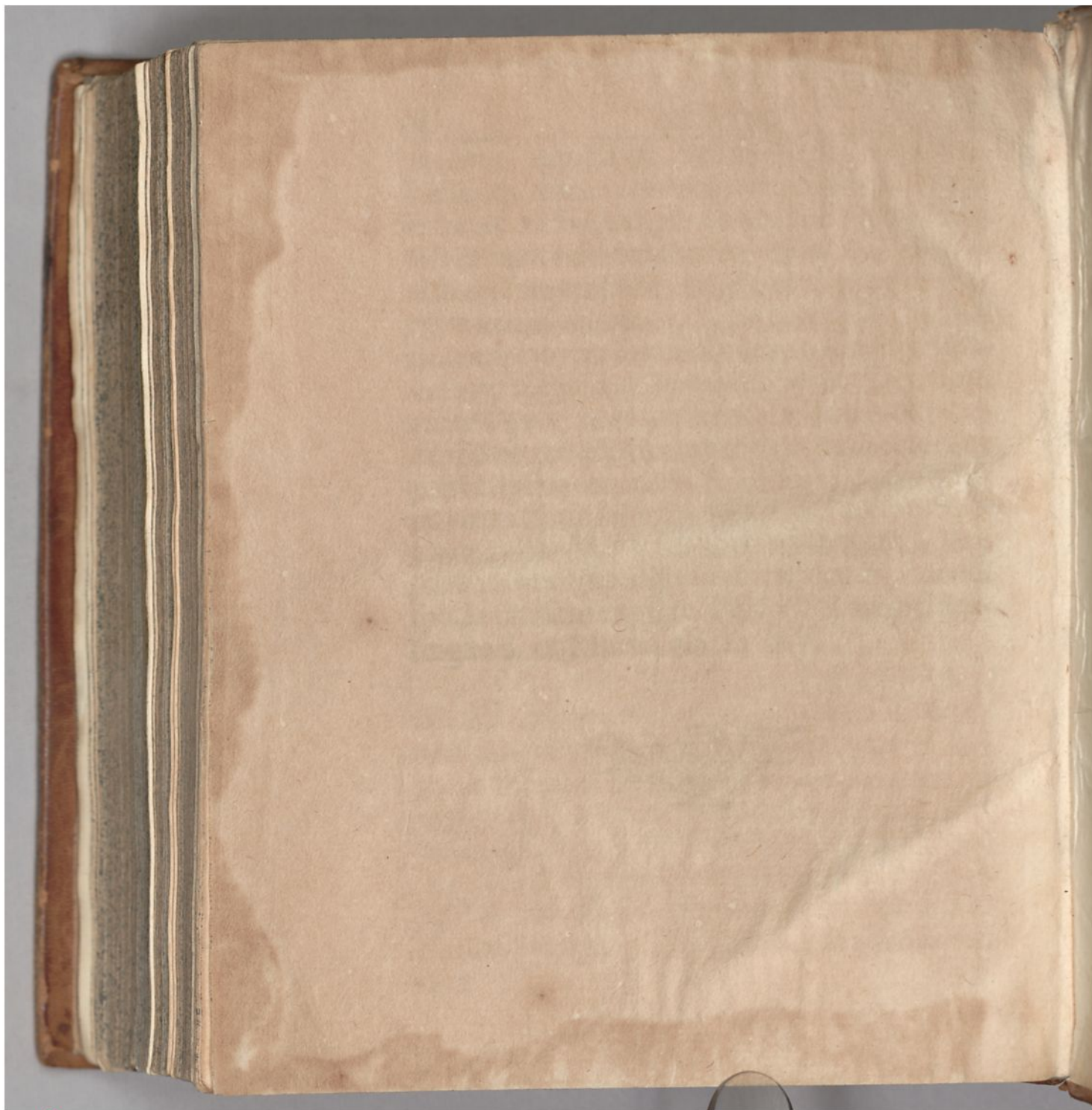
** in Chara-
leribus p. 73.

§. XIV. Quod autem ad ea sermonis vitia attinet, quibus honesti quoque le-ges migrantur, grauissimum omnino est maledicentia: quam recte summo studio fugere docet CLEOBVLVS, commendans contra γλώσσαν ἐυφημον. Indo-lem autem κακολογίας accurate more suo delineat THEOPHRASTVS, * eam describens, quod sit: ἀγὼν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις: animi in deteriore partem inclinatio inter loquendum. Quod eundo per actus praecipuos maledicorum pluribus demonstrat. Recte vero in ipsa mente, ut omnium vitio-um, ita huius quoque sedem quaerit. Namque maledicorum haec est indoles, ut si vel maxime illis proferre, quae sentiant, non licet, pessima tamen de omnibus co-gitent, dat quo occasione in sermone proferant. Sed id quoque praeclare, quod κακολογία illi dicatur ἀγὼν, inclinatio siue certamen mentis. Namque quantumvis multa praesto sint ad excusandum, aut factum aliquod in meliorem interpretandum partem argumenra, maledicus tamen velut certamine quodam contra ea omnia nititur, & ista famae & existimationis propugnacula perumpit.

* ad Diogenis
Laertii l. c.

§. XV. Quae supersunt CLEOBVLI monita, indicasse sufficiat. Generatim officia erga alios, sequentia nos docent: Iniustitiam fugiendam: si nihil agendum: ita, qui conuictis perstringuntur, non insultandum, inimicos quippe ex ea irrisione fieri: inanis & ingratus ne sis, aut iuxta lectionem MERICI CASAVEONI, gratus in il-los esto, a quibus didiceris. Patriae quoque nos vult habere rationem: ciuitati ea consulenda, quae sunt optima: sed & amicorum pariter ac inimicorum: amicos be-neficiis fouendos, & amiciores sint: inimicos autem amicos faciendos: cauendam enim calumniam amicorum, insidiasque inimicorum fugiendas. Et itesum: inimici-tias soluendas. Maxime autem digna sunt, quae obseruentur, monita eius ad res matrimoniales & officia domestica spectantia: filias nuptui locari oportere aetate virgines, sed prudentia & sensu mulieres. Subiicit DIOGENES, eum per hoc docu-isse, virgines quoque erudiendas esse, quod quo pacto ex CLEOBVLI verbis se-quatur, non equidem percipio. Interim tamen nec iniustitatum fuisse veteribus, e-rudire virgines, nec illos, qui hoc faciunt, vituperandos esse censeo. Extat tamen & aliud CLEOBVLI effatum, quo generatim liberos esse erudiendos praecipit. Eius-dem & haec sunt: Vxorem sibi parem eligendam. Nam si clariorem te duxeris, in-quit, affines dominos habebis. Cum vxore neque blanditiis agendum, neque praesen-tibus extraneis iurgandum. Illud quippe recordiam, hoc vero besaniam significare. Famulum, cum ebrius est, non puniendum: videri enim id ebrii esse.

GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ BIBLIOTHEK
NIEDERSÄCHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Signatur: Lebn. Marg. 41, Stück 5d.ZEN Lebn. Marg. 41, [18] - -

6832

35
GWL B Hannover
036 855 901

IV 5 A
40
685

